

**UCHWAŁA NR XV/108/2012
RADY GMINY TARNAWATKA
z dnia 11 maja 2012 roku**

w sprawie: zmiany uchwały Nr XX/139/09 Rady Gminy Tarnawatka z dnia 13 marca 2009 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Gminy Tarnawatka na lata 2009-2015”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6, ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2001 roku Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) Rada Gminy Tarnawatka uchwala, co następuje:

§ 1

W uchwale Rady Gminy Tarnawatka z 13 marca 2009 roku nr XX/139/09 wprowadza się następujące zmiany stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tarnawatka.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Najda

I. W części I Strategii „Analiza Strategiczna Gminy Tarnawatka”, punkt 1.1. „Przestrzeń i środowisko” dodaje się podpunkt 1.1.5 „Analiza i możliwości rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych” w brzmieniu:

1.1.5. Analiza i możliwości rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych

1). Wykorzystanie promieniowania słonecznego

Lubelszczyzna a co za tym idzie także Gmina Tarnawatka jest jednym z najbardziej nasłonecznionych obszarów w Polsce. Z przeprowadzanych szczegółowych analiz wynika, że wszystkie powiaty w województwie lubelskim mogą być samowystarczalne pod względem zabezpieczenia potrzeb elektroenergetycznych za pomocą konwersji fotowoltaicznej. Takie inwestycje wymagają wykorzystania zaledwie znikomych ilości powierzchni ich terytorium (setne części procenta terytorium). Z pewnością mogą to być powierzchnie dachowe budynków mieszkalnych oraz tereny wygospodarowane z tzw. obszarów marginalnych (tereny nieprzydatne do efektywnego wytwarzania żywności czy realizacji bardziej szczytnych celów inwestycyjnych). Jedyną niedogodnością fotowoltaiki jest niemożliwość ciągłego wytwarzania energii elektrycznej na stałym poziomie. Wprawdzie większość „konsumpcji” energii elektrycznej przypada na godziny dzienne, kiedy elektryczność z fotowoltaiki może być wytwarzana najbardziej efektywnie, ale istnieją potrzeby zasilania różnych urządzeń również poza tym okresem. Zatem instalacje takie wymagają dodatkowego stosowania systemów magazynowania energii.

Sugestie lokalizacyjne dla instalacji fotowoltaicznych:

- budynki użyteczności publicznej,
- dachy domów mieszkalnych nachylone w kierunku południowym,
- tereny w pobliżu instalacji oświetlenia dróg publicznych (zasilanie autonomiczne energooszczędnego oświetlenia dróg),
- tereny marginalne (nieczynne wysypiska śmieci, strefy buforowe, wyeksploatowane, itp.).

Energia promieniowania słonecznego może być wykorzystywana dwukierunkowo: do ogrzewania wody lub innej cieczy z zastosowaniem kolektorów słonecznych i do przetwarzania jej na energię elektryczną w ogniwach fotowoltaicznych. Obecnie najpopularniejszym sposobem wykorzystania energii ze Słońca są instalacje grzewcze pełniące funkcję podgrzewu wody.

W Gminie Tarnawatka energia słoneczna może być wykorzystywana przede wszystkim do podgrzewania:

- wody użytkowej w budownictwie mieszkalnym, turystycznym, kampingowym, sportowym, w obiektach rekreacyjnych (w budynkach mieszkalnych w Polsce zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową o temperaturze 45°C wynosi 40÷100 dm³/d na osobę),
- wody w budynkach inwentarskich do pojenia zwierząt, przygotowania pasz (zapotrzebowanie na ciepłą wodę o temperaturze 70°C w budynkach inwentarskich wynosi 2÷10 dm³/d na stanowisko),

- wody stosowanej do podlewania roślin w tunelach foliowych i szklarniach (zapotrzebowanie w okresie wiosenno-letnim na wodę do podlewania o optymalnej temperaturze wynoszącej 17÷25°C wynosi 10÷12 dm³/d na 1 m² powierzchni uprawnej),
- wody w zbiornikach wodnych hodowli ryb (optymalna temperatura wody w zbiornikach hodowlanych wynosi 20÷28°C),
- wody do temperatury 60°C w małych zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego,
- do suszenia produktów rolnych,
- do ogrzewania pasywnego pomieszczeń z wykorzystaniem odpowiedniej konstrukcji przegród budowlanych (ściany kolektorowe, ściany kolektorowo – akumulacyjne – na przykład przegroda Trombego).

Instalacje słoneczne należą do rozwiązań energooszczędnych, ekonomicznych oraz ekologicznych. Zastosowanie 1 m² powierzchni kolektora słonecznego pozwala na zaniechanie spalania 250 kg węgla w ciągu roku, a tym samym na ograniczenie emisji pyłów o 2,5 kg, dwutlenku siarki o 6 kg i tlenków azotu o 2 kg.

Oprócz wykorzystania energii słonecznej do celów podgrzewania wody czy ogrzewania pomieszczeń w Gminie Tarnawatka istnieją dogodne warunki do usytuowania farmy fotowoltaicznej.

2). Wykorzystanie energii wiatru

Wiatr należy do najwcześniej wykorzystywanych przez człowieka odnawialnych źródeł energii. Pierwsze wzmianki na temat urządzeń wiatrowych pochodzą z Mezopotamii z XVIII w. p.n.e. W Europie idea wykorzystywania energii wiatru upowszechniła się dopiero od XI w. na skutek wypraw krzyżowych. Natomiast na terenie Polski wzmianki o pierwszym wykorzystaniu energii wiatru pochodzą z drugiej poł. XIII w. Początkowo elektrownie wiatrowe zamieniały energię kinetyczną wiatru jedynie na energię mechaniczną, wykorzystywaną następnie do poruszania różnego typu urządzeń. Oprócz mielenia zboża znajdowały zastosowanie między innymi do przepompowywania wody, rozbijania nasion i owoców oleistych czy rozdrabniania rud metali i gipsu. Obecnie stosowane elektrownie wiatrowe zamieniają energię kinetyczną wiatru na energię mechaniczną, napędzającą wał generatora, który wytwarza energię elektryczną. Najpowszechniejszym rozwiązaniem konstrukcyjnym jest turbina o poziomej osi obrotu, dowietrzna, trójpłatowa.

Pierwszą elektrownię wiatrową na terenie Polski uruchomiono w 1991 roku w Lisiewie koło Żarnowca. Była to turbina o mocy 150 kW. Do roku 2000 uruchamiano przeważnie elektrownie wiatrowe o mocach nie przekraczających 600 kW, co przełożyło się na niezbyt dynamiczny przyrost łącznej mocy zainstalowanej. Dopiero od roku 2001 zaczęły funkcjonować farmy wiatrowe o mocach całkowitych rzędu kilkudziesięciu MW, gdzie pojedyncze turbiny osiągają moc nominalną na poziomie 2 MW.

Powiat tomaszowski jak i Gmina Tarnawatka znajduje się na obszarze o wysokich walorach środowiskowych i krajobrazowych, na co szczególnie należy zwrócić uwagę rozpatrując potencjał rozwoju energetyki wiatrowej w tym rejonie. W zachodniej części gminy położony jest obszar Natura 2000 PLB 060012 Roztocze obejmujący ponad 2700 ha, znajduje się tu także otulina Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego i 25% Gminy pokrywa las.. Znajduje się tu również ostoja ptactwa błotnego „Stawy w Tarnawatce” i korytarze przelotu ptaków.

Gmina Tarnawatka nie posiada dobrych warunków do usytuowania dużych elektrowni wiatrowych (o wysokości 100-150 m i wyższych). Istnieje natomiast możliwość lokalizowania małych przydomowych elektrowni wiatrowych zaspokajających potrzeby energetyczne domu, gospodarstwa rolnego czy małej firmy.

3). Wykorzystanie urządzeń hydroenergetycznych

Na terenie Gminy Tarnawatka bierze swój początek największa rzeka Lubelszczyzny – Wieprz. Jej długość na terenie gminy wynosi 9,1822 km. Wysokość n.p.m. początkowa to 271,3 m a końcowa 264,7 m, przepływ 0,18 m³/s, potencjał energetyczny 12 kW, teoretyczne zasoby 102 MW/rok.

Jak widać Gmina Tarnawatka ma bardzo małe zasoby wodne możliwe do wykorzystania na produkcję energii elektrycznej. Inwestycje w hydroelektrownie niskospadowe są mało prawdopodobne. Niemniej jednak nie należy ich całkowicie wykluczać.

4). Wykorzystanie biogazu

Biogaz jest gazem powstającym w procesie fermentacji metanowej, bez stosowania metod chemicznych i termicznych. Pojęcie to wprowadzono w połowie XX wieku dla mieszaniny gazów powstających w fermentacji metanowej odchodów zwierzęcych i odpadów roślinnych.

Do podstawowych możliwości zastosowań biogazu należą:

- spalanie w kotłach gazowych celem produkcji energii cieplnej,
- produkcja energii elektrycznej i cieplnej w kogeneracji (służą temu właśnie biogazownie) w instalacjach CHP (Cogeneration Heat Power),
- zasilanie (po uszlachetnieniu) sieci gazu ziemnego,
- paliwo do silników spalinowych (produkcja energii mechanicznej).

Pozostałości pofermentacyjne można wykorzystać jako nawóz pod rośliny uprawne.

W Gminie Tarnawatka znajdują się tereny chronione. W większości są to obszary specjalnej ochrony ptaków, występują one w południowo-zachodniej części. Ochrona tego typu może pośrednio utrudniać lokalizację biogazowni rolniczych z uwagi na konieczność prowadzenia intensywnych upraw roślin energetycznych, np. kukurydzy, dla zaspokojenia potrzeb biogazowni. Tego typu uprawy mogą negatywnie wpływać na gatunki ptaków chronionych, w szczególności ptaków drapieżnych. Inne tereny chronione nie mają większego wpływu na możliwość lokalizacji biogazowni. Ponieważ ochrona ptaków nie wyklucza powstawania tego typu inwestycji, a jej obszar zajmuje jedynie część powierzchni gminy, warunki do lokalizacji inwestycji biogazowych, z uwagi na warunki środowiskowe, ocenia się jako średnie.

5). Wykorzystanie biomasy stałej

Zasoby biomasy drzewnej z lasów

Drewno z lasów i przemysłu przetwarzającego ten surowiec, to obecnie najważniejsze źródło biomasy, wykorzystywane w kotłowniach domów indywidualnych, a także w procesach spalania i współspalania w elektrowniach i elektrociepłowniach. Jednak zasoby omawianego surowca są ograniczone, gdyż wyręb lasów odbywa się w sposób planowy i niezbędne jest zachowanie równowagi pomiędzy pozyskiwaniem biomasy a jej naturalnym przyrostem.

Potencjał techniczny i energetyczny biomasy drzewnej z lasów.

Jednostka terytorialna	Pow. lasów [ha]	Lesi- stość [%]	Potencjał techniczny		Potencjał energetyczny		
			[m3]	[t]	GJ	MWh	toe
Tarnawatka	2 117	25,5	1 224	1 187	9 662	2 686	231
Powiat tomaszowski	32 048	21,5	18 527	17 971	146 264	40 662	3 493

Źródło: Na podstawie: Kościak B., Kowalczyk-Juśko A., Kościak K.: *Wstępna analiza potencjału biomasy możliwej do wykorzystania na cele energetyczne w województwie lubelskim*. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2009.

Zasoby drewna odpadowego z sadów, zadrzewień i poboczy dróg

Drewno odpadowe z wyczystek pielęgnacyjnych drzew przydrożnych to materiał najczęściej utylizowany przez rozdrobnienie i pozostawienie w miejscu pozyskania. Z kolei drewno pozyskane podczas pielęgnacji czy likwidacji sadów wykorzystywane jest przez gospodarstwa domowe jako opał. Źródła te są rozproszone i różnorodne, a pozyskanie drewna może być kłopotliwe. Jednak odpowiednia organizacja tych prac powinna przynieść korzyść w postaci dodatkowego surowca energetycznego, który może zaspokoić zapotrzebowanie np. gminnej kotłowni. Dlatego poszukując alternatywnych źródeł biomasy należy zwrócić uwagę także na te zasoby.

Zasoby słomy i siana na cele energetyczne

Nadwyżki słomy powstającej w rolnictwie notowane są od kilkunastu lat. Powodem ich powstania jest malejące pogłowie zwierząt gospodarskich, przy równoczesnym wzroście udziału zbóż w strukturze zasiewów. Zmniejszenie liczby przeżuwaczy w Polsce było również powodem zaniechania użytkowania części arealu trwałych użytków zielonych, bądź ich wykaszania bez zbierania plonu. Racjonalnym sposobem zagospodarowania tych nadwyżek jest ich spalanie i współspalanie z węglem. Zapobiegnie to wypalaniu słomy na polach, co jest działaniem zagrażającym środowisku. Równocześnie pozwoli dostarczyć wartościowego surowca dla energetyki.

Potencjał techniczny słomy i siana możliwy do wykorzystania na cele energetyczne [t/rok]

Wyszczególnienie	Produkcja słomy			Zużycie słomy			Potencjał techniczny słomy i siana	
	Zboża podstawowe z mieszankami	Rzepak i rzepik	Razem	Pasza	Ściółka	Przyoranie	Słoma	Siano
Tarnawatka	7 481	414	7 895	2 476	3 500	0	1 919	491
Powiat	179 154	8 504	187 657	28 036	31 423	62 083	66 116	17 929

Źródło: Na podstawie: Kościak B., Kowalczyk-Juśko A., Kościak K.: *Wstępna analiza potencjału biomasy możliwej do wykorzystania na cele energetyczne w województwie lubelskim*. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2009.

Potencjał energetyczny słomy i siana możliwy do wykorzystania na cele energetyczne

Jednostka Terytorialna	Słoma	Siano	Razem		
	[GJ]		[GJ]	[MWh]	toe
Tarnawatka	26 758	6 861	33 619	9 346	803
Powiat	921 912	250 527	1 172 439	325 938	28 003

Źródło: Na podstawie: Kościak B., Kowalczyk-Juśko A., Kościak K.: *Wstępna analiza potencjału biomasy możliwej do wykorzystania na cele energetyczne w województwie lubelskim*. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2009.

6). Wykorzystanie zasobów biomasy roślin uprawianych na cele energetyczne

Drewno, które obecnie stanowi dominujący surowiec dla energetyki zawodowej, będzie stopniowo zastępowane biomasą inną niż pochodząca z lasów i przemysłu drzewnego. Zmiany te wynikają z odpowiedniej konstrukcji przepisów prawa i stanowią szansę na rozwój upraw roślin energetycznych. Plantacje takie, zakładane są na gruntach gorszej jakości, gdzie trudno jest uzyskać zadowalające plony roślin paszowych i spożywczych. Zwłaszcza gatunki wieloletnie, jak np. trawy szybko rosnące (miskant olbrzymi i cukrowy, spartina preriowa) czy ślazier pensylwański nadają się do takich trwałych nasadzeń. Z kolei wysokowydajne odmiany wierzby wiciowej mogą być nasadzane na trwałych użytkach zielonych ze względu na duże wymagania wodne. Niezbędna jest odpowiednia organizacja prac, zarówno przy zakładaniu plantacji tych roślin, które najczęściej rozmnażane są wegetatywnie, a także ich zbioru. Pozyskiwanie plonu może wymagać zastosowania specjalistycznego sprzętu (np. kombajny do wierzby), a termin zbioru powinien uwzględniać jak najniższą wilgotność biomasy i odpowiedni stan gruntów (najlepiej zamarznięta gleba). Plantacje roślin energetycznych nie są jeszcze rozpowszechnione. Można jednak z pewnym przybliżeniem oszacować potencjał gruntów i pozyskanej z nich biomasy, która stanowić będzie surowiec energetyczny.

Potencjał techniczny i energetyczny biomasy celowych upraw roślin

Jednostka terytorialna	Rośliny wieloletnie			Rośliny jednoroczne			Potencjał energetyczny RAZEM		
	Powierzchnia	Potencjał techniczny	Potencjał energetyczny	Powierzchnia	Potencjał techniczny	Potencjał energetyczny			
	[ha]	[t s.m.]	[GJ]	[ha]	[t]	[GJ]	[GJ]	[MWh]	[toe]
Tarnawatka	164	1 527	27 487	126	385	6 159	33 646	9 354	804
Powiat tomaszowski	1 824	16 959	305 262	1 930	5 907	94 430	399 693	111 115	9 546

Źródło: Na podstawie: Kościk B., Kowalczyk-Juśko A., Kościk K.: *Wstępna analiza potencjału biomasy możliwej do wykorzystania na cele energetyczne w województwie lubelskim*. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2009.

7). Wykorzystanie geotermii

Energię geotermalną podzielić można na geotermię głęboką, wykorzystywaną na skalę przemysłową za pomocą głębokich odwiertów i płytką, pozyskiwaną przy pomocy pomp ciepła głównie przez odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych. Przemysłowe wykorzystanie geotermii głębokiej polega na udziale wód geotermalnych w dostarczaniu ciepła dla dużych obiektów lub dla wielu małych odbiorców.

Na terenie Gminy Tarnawatka występują średnio korzystne warunki do wykorzystania wód geotermalnych. Nie były prowadzone badawcze odwierty dlatego też nie ma dokładniejszych danych.

Na terenie gminy możliwe jest wykorzystanie geotermii płytkiej w postaci pomp ciepła.

II. W części I Strategii Analiza Strategiczna Gminy Tarnawatka” – ANALIZA SWOT otrzymuje brzmienie:

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY

1. Przestrzeń i środowisko (*umiejscowienie, opis zasobów*)

- Dobra dostępność komunikacyjna,
- Dobry dostęp do drogi o charakterze transeuropejskim (droga krajowa nr 17 (Warszawa-Garwolin-Lublin-Zamość-Tomaszów Lubelski-Hrebenne),
- Położenie w pobliżu zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, granicy z Ukrainą ,
- Położenie w ciągu historycznego szlaku grodów czerwieńskich,
- Położenie na styku szeroko pojętej wielokulturowości (dawnego wielokulturowego pogranicza),
- Duże zasoby wód powierzchniowych,
- Położenie na obszarze Roztocza Środkowego,
- Atrakcyjne przyrodniczo obszary są chronione między innymi w ramach ochrony unijnej obszarów NATURA 2000
- W dobrym stanie utrzymane środowisko naturalne, co potwierdza obecność licznych rezerwatów przyrody w tym rezerwatu Skrzypny Ostrów liczącego już ponad 40 lat zlokalizowanego bezpośrednio w samej gminie,
- Walory przyrodnicze atrakcyjne dla rekreacji, turystyki i agroturystyki (np. bliskość Roztoczańskiego Parku Narodowego, Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego, Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej, Południoworoztoczańskiego Parku Krajobrazowego, występowanie zielonego „Szlaku Historycznego” z Tomaszowa Lubelskiego do Turkowic przez Wieprzów Tarnawacki i Hutę Tarnawacką.), największa ostoja fauny wodno-błotnej w południowo-wschodniej Polsce spełniająca kryteria konwencji o obszarach wodno błotnych mających znaczenie międzynarodowe jako środowisko życiowe ptactwa wodnego,
- Wyjątkowe walory ekologiczne potwierdzone obecnością największego w powiecie i jednego z największych w regionie użytku ekologicznego „Stawy w Tarnawatce” o powierzchni 500 ha stanowiący ostoję fauny wodno-błotnej, występowanie pomników przyrody (20 lip tilia cordata), pomnikowe okazy modrzewia polskiego, tworząc jedyne tak duże skupisko tych drzew we wschodniej Polsce, występowanie ponad 152 gatunków ptactwa wodnego i błotnego,
- Atrakcyjne położenie gminy w strefie bioklimatu leśnego łagodnie bodźcowego, korzystnego dla mieszkańców gminy oraz turystów, umożliwiającego realizację funkcji klimatoterapii. Pogody oszczędzające występują latem i jesienią, natomiast pogody obciążające zimą. Pogody korzystne dla klimatoterapii występują w okresie lipiec - październik. Długo zalegająca pokrywa śnieżna, w tym o grubości powyżej 20 cm - 40 dni jest korzystna dla rozwoju sportów zimowych.
- Ciekawe zróżnicowanie krajobrazu naturalnego tj. krajobrazy węglanowe, lessowe oraz den dolinnych,
- Atrakcyjne warunki dla wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych (żywność ekologiczna, biomasa, itp.),
- Dobrze przemyślana koncepcja urbanistyczna gminy, oparta na koncepcji zrównoważonego rozwoju (np. nieodległy przebieg planowanej drogi ekspresowej, jedna część gminy przeznaczona pod nieuciążliwą produkcję druga jako wyjątkowe na skalę europejską centrum edukacji ekologicznej wyspecjalizowanej w dziedzinie ornitologii).
- Obszar o największym nasłonecznieniu w Polsce, co sprzyja wykorzystaniu instalacji

solarnych do produkcji energii

- Duży potencjał wykorzystania biomasy zarówno do produkcji biogazu jak też na cele spalania i współspalania

2. Sfera społeczna (*demografia, wykształcenie, rynek pracy, dostęp do kultury*)

- Niska gęstość zaludnienia (brak konfliktów w planowaniu przestrzennym),
- Wysoki odsetek ludzi młodych w stosunku do mieszkańców gminy,
- Rosnący odsetek młodzieży kontynuującej naukę w szkołach wyższych,
- Wykwalifikowana kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Wyrażanie woli społecznej do podnoszenia swoich kwalifikacji,
- Duże zróżnicowanie form pomocy społecznej i dostosowanie ich do indywidualnych potrzeb klienta, posiadanie długofalowej wizji rozwoju pomocy społecznej w gminie znajdujące się w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,

3. Sfera gospodarcza (*przedsiębiorczość, rolnictwo, turystyka, zarządzanie*)

- Występowanie w gminie potencjalnych terenów do rozwoju przedsiębiorczości o zasięgu ponad lokalnym związanych z bliskością zewnętrznej granicy UE (centra logistyczne, magazynowe, skupu produktów rolnych, itp.),
- Położenie gminy przy drodze krajowej nr 17 (dawny Trakt Królewski łączący Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym), w sąsiedztwie planowanej drogi ekspresowej,
- Dobre warunki dla rozwoju agroturystyki,
- Niepowtarzalne produkty regionalne (pierogi),
- Wyjątkowe warunki przyrodnicze szczególnie w odniesieniu do fauny wodno-błotnej,
- Atrakcyjne potencjalnie tereny pod inwestycje,
- Dobre przygotowanie merytoryczne pracowników gminy oraz instytucji publicznych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.

4. Infrastruktura techniczna (*wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami*)

- Pokrycie siecią wodociagową w 99%,
- Sukcesywne doprowadzanie gazu do kolejnych miejscowości,
- Obecność na terenie gminy światłowodu Lublin-Jarosław,
- Obecność na terenie gminy odbiornika radiowo-telewizyjnego,

5. Infrastruktura społeczna (*edukacyjna, sportowa, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej*)

- Dobrze rozwinięta sieć jednostek oświatowych,
- Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego - Posterunek Policji – Rewir Dzielnicowych w Tarnawatce,
- Rozbudowany system opieki społecznej wraz z infrastrukturą,
- Rozwijające się formy współpracy na poziomie lokalnym, członkostwo gminy w Lokalnej Grupie Działania Rostocze Tomaszowskie
- Funkcjonowanie NZOZ na terenie gminy,

SŁABE STRONY

1. Przestrzeń i środowisko (*umiejscowienie, opis zasobów*)

- Słabe wykorzystanie walorów ekologicznych gminy,
- „Przecięcie” gminy na pół drogą krajową nr 17,

- Brak terenów inwestycyjnych w dyspozycji gminy na których można zastosować system ulg rozwojowych,
- Rozproszona sieć zabudowy na terenie gminy,
- Słabe wartości plonotwórcze agroklimatu - gmina według skali 15 punktowej opracowanej przez IUNG Puławy, waloryzującej wartości plonotwórcze agroklimatu otrzymała jedynie 10,4 punktu, najmniej ze wszystkich gmin byłego województwa zamojskiego,
- Położenie z dala od jakichkolwiek stref aktywności gospodarczej (wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa lubelskiego),
- Niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej powodowana przez bardzo niekorzystny agroklimat, średnio korzystne warunki wodne i rzeźba sprzyjająca erozji wodnej gleb, która powoduje degradację fizyczną i chemiczną gleb, a także niszczyielska erozja wodna liniowa (żłobinowa i wąwozowa).
- Słabe wykorzystanie potencjału położenia gminy w obszarze przygranicznym, Obszary chronione (NATURA 2000) powodują ograniczenia w działalności inwestycyjnej na terenie gminy – dostosowania do wysokich wymagań ekologicznych
- Przeciętne warunki wietrzności w porównaniu do średniej dla województwa lubelskiego i małe możliwości rozwoju energetyki wiatrowej
- Niekorzystne warunki hydrologiczne do budowy małych elektrowni wodnych (MEW)

2. Sfera społeczna *(demografia, wykształcenie, rynek pracy, dostęp do kultury)*

- Brak pracy dla młodych ludzi,
- Niskie dochody społeczeństwa,
- Niedostateczny dostęp do informacji i szkoleń na temat funduszy unijnych,
- Niedostateczna świadomość i edukacja społeczeństwa w zakresie porządku, bezpieczeństwa, czystości,
- Mała aktywność społeczeństwa,
- Nieliczne imprezy kulturalne,
- Niski poziom integracji społecznej,
- Niedostateczne wykorzystanie tradycji, wielokulturowości i dziejów historycznych w działaniach kulturalno-promocyjnych,
- Brak miejsc spędzania wolnego czasu i różnorodności formy jego spędzania,
- Narastające patologie wśród młodzieży;
- Duża migracja młodych ludzi,
- Niedostateczna ilość organizacji pozarządowych,
- Niewystarczające zaangażowanie mieszkańców w ideę społeczeństwa obywatelskiego,
- Słaby dostęp do sieci internetowej oraz usług publicznych on-line.
- Mała wiedza społeczności lokalnej na temat odnawialnych źródeł energii.

3. Sfera gospodarcza *(przedsiębiorczość, rolnictwo, turystyka, zarządzanie)*

- Słabo rozwinięty przemysł lokalny,
- Niska aktywność przedsiębiorców do tworzenia lokalnych ośrodków wsparcia biznesu,
- Niska aktywność lokalnych przedsiębiorców do inwestowania i tworzenia nowych miejsc pracy,
- Brak inicjatywy gospodarczej mieszkańców gminy,
- Brak lokalnych systemów informacji gospodarczej,
- Brak miejscowej bazy przetwórczej (owocowo-warzywnej),
- Nierozwinięta działalność pozarolnicza na terenach wiejskich,
- Brak marketingu turystycznego,
- Brak bazy turystycznej,

- Niewykorzystanie walorów do rozwoju usług około turystycznych,
- Niewykorzystanie zwiększonego natężenia ruchu turystycznego w sezonie letnim,
- Brak wyróżnika promocyjnego, marki lokalnej, produktu lokalnego i systemu ich promocji,
- Niewykorzystanie środków finansowych możliwych do pozyskania w wyniku nadgranicznego położenia,
- Brak konkretnej oferty inwestycyjnej skierowanej do inwestorów zewnętrznych,
- Brak koncepcji, dokumentów strategicznych w odniesieniu do potencjalnych obszarów rozwojowych (np. inwentaryzacji przyrodniczej gminy, strategii rozwoju np.: turystyki, kultury, komunikacji).

4. Infrastruktura techniczna *(wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami)*

- Niedostatecznie rozwinięty system oczyszczania ścieków komunalnych – nie wszystkie miejscowości objęte siecią kanalizacji sanitarnej (dostępność 46%) lub alternatywnymi rozwiązaniami,
- Niedostateczny dostęp do sieci gazowej,
- Brak strategii określającej rozwój sieci przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Niedostateczny stan techniczny sieci dróg gminnych i lokalnych,
- Niewystarczający poziom uzbrojenia terenów inwestycyjnych,
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura dla turystyki rowerowej, w tym brak sieci ścieżek rowerowych obejmującej główne atrakcje gminy,
- Niedostosowane połączenia komunikacyjne do potrzeb mieszkańców i rozwoju przedsiębiorczości,
- Mała ilość inwestycji związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych

5. Infrastruktura społeczna *(edukacyjna, sportowa, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej)*

- Brak nowoczesnej bazy sportowo-rekreacyjno-szkoleniowej w gminie,
- Brak infrastruktury dostępowej do terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (np. ścieżek rowerowych, miejsc spacerowych),
- Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych,
- Niedostatecznie rozwinięta oferta dotycząca leczenia specjalistycznego,
- Brak powszechnego dostępu do Internetu na terenach wiejskich,
- Słabe wykorzystanie partnerstwa międzynarodowego (współpraca międzyregionalna) oraz położenia w strefie przygranicznej (współpraca transgraniczna) na rzecz realizacji inicjatyw dotyczących wymiany kulturowej oraz innych inicjatyw promujących gminę.

SZANSE

1. Przestrzeń i środowisko *(umiejscowienie, opis zasobów)*

- Wykorzystanie położenia przygranicznego dla potrzeb gospodarki i kultury,
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych dla celów turystyki i rekreacji,
- Modyfikowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego,
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa
- Możliwość usytuowania na terenie gminy farmy fotowoltaicznej i niedużej biogazowni
- Możliwość wykorzystania gruntów nie uprawianych do produkcji biomasy na cele energetyczne

2. Sfera społeczna *(demografia, wykształcenie, rynek pracy, dostęp do kultury)*

- Rozwój współpracy międzynarodowej,
- Modernizacja świetlic w Tyminie, Tarnawatce Tartaku, oraz budowa świetlicy w Suminie
- Efektywna promocja Gminy,
- Podnoszenie poziomu wykształcenia,
- Możliwość zmiany kwalifikacji zawodowych,
- Powszechny dostęp mieszkańców do informatycznej sieci szerokopasmowej,
- Darmowy internet radiowy dla turystów i mieszkańców,
- Aktywizacja środowiska wiejskiego,
- Aktywizacja i rozwój organizacji pozarządowych,

3. Sfera gospodarcza (*przedsiębiorczość, rolnictwo, turystyka, zarządzanie*)

- Zróżnicowanie gospodarstw rolnych, stanowiących potencjalną bazę wielokierunkowego rozwoju,
- Wysoka aktywność gminy w porządkowaniu polityki strategicznej i przestrzennej,
- Pozyskanie inwestorów,
- Budowa ścieżki edukacyjno-ekologicznej,
- Rozwój turystyki i agroturystyki,
- Wykorzystanie zasobów naturalnych,
- Powstanie punktów skupu płodów rolnych,
- Powstanie punktów wstępnej obróbki biomasy,
- Kompleksowe przygotowanie terenów przemysłowych pod inwestycje.
- Rozwój i wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w rolnictwie
- Wykorzystanie nieużytków rolnych i zasobów ludzkich do produkcji biomasy

4. Infrastruktura techniczna (*wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami, OZE*)

- Rozbudowa sieci gazowej na terenie gminy,
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Rozbudowa sieci oczyszczalni przydomowych,
- Stworzenie systemu gromadzenia, segregacji i przerobu odpadów stałych,
- Modernizacja i przebudowa dróg gminnych,
- Modernizacja sieci elektro-energetycznej
- Budowa instalacji wykorzystujących OZE

5. Infrastruktura społeczna (*edukacyjna, sportowa, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej*)

- Budowa hali sportowej,
- Podniesienie standardu bazy lokalowej i dydaktycznej placówek oświatowych,
- Rozwój usług hotelarsko-gastronomicznych,
- Budowa ścieżek, szlaków turystycznych i miejsc rekreacyjnych.
- Budowa ekologicznego centrum edukacyjnego w dziedzinie ornitologii

ZAGROŻENIA

1. Przestrzeń i środowisko (*umiejscowienie, opis zasobów*)

- Marginalizacja w polityce przestrzennej województwa,
- Małe nakłady na edukację ekologiczną, co może powodować wyginiecie rzadkich gatunków fauny wodno-błotnej
- Małe nakłady na edukację w zakresie odnawialnych źródeł energii

2. Sfera społeczna (*demografia, wykształcenie, rynek pracy, dostęp do kultury*)

- Migracja zarobkowa wykształconej kadry pracowniczej, w tym ludzi młodych,
- Zwiększające się bezrobocie,
- Starzenie się społeczeństwa,
- Narastające patologie społeczne.
- Opór społeczny w zakresie inwestycji OZE

3. Sfera gospodarcza (*przedsiębiorczość, rolnictwo, turystyka, zarządzanie*)

- Małe zainteresowanie przedsiębiorców terenami inwestycyjnymi,
- Malejąca opłacalność produkcji rolnej gospodarstw niskotowarowych,
- Brak wystarczających działań w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy,
- Niska aktywność miejscowych przedsiębiorców,
- Brak gminnych terenów przeznaczonych pod inwestycje,
- Brak komórki organizacyjnej w Urzędzie Gminy odpowiedzialnej za obsługę inwestorów oraz realizację strategii gminnych oraz promocję gospodarczą)
- Niepewność odnośnie polityki w zakresie OZE (m.in. przyszłość systemu wsparcia OZE)

4. Infrastruktura techniczna (*wodno-kanalizacyjna, gospodarki odpadami*)

- Brak pewności co do wielkości dofinansowania kluczowych inwestycji w gminie,
- Brak wkładu własnego na planowane inwestycje.
- Polityka energetyczna przedsiębiorstw energetycznych (w tym PGE S.A.) (brak realizacji planów rozwoju sieci energetycznej)
- Brak wsparcia, środków na inwestycje OZE (środki UE, kredyty, pożyczki)

5. Infrastruktura społeczna (*edukacyjna, sportowa, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej*)

- Brak pewności dofinansowania hali sportowej.

III. W części II Strategii „Strategiczny Plan Rozwoju Gminy Tarnawatka do 2015 roku” w punkcie 2.1 „Kluczowe atuty rozwoju Gminy Tarnawatka” w liście kluczowych atutów rozwojowych Gminy Tarnawatka dodaje się punkt 13 w brzmieniu:

13. Wyjątkowe warunki do rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych w szczególności energii słonecznej (zarówno do ogrzewania wody jak też do produkcji energii elektrycznej), biomasy (na cele spalania, współspalania jak też produkcji biogazu) oraz geotermii płytkiej (pompy ciepła)

IV. W części II Strategii „Strategiczny Plan Rozwoju Gminy Tarnawatka do 2015 roku” w punkcie 2.2 „Najważniejsze bariery / problemy rozwoju Gminy Tarnawatka” w III obszarze środowisko naturalne, pozostała infrastruktura komunalna dodaje się pozycję P.III.4 „Niedostateczna ilość inwestycji związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych”.

V. W części II Strategii „Strategiczny Plan Rozwoju Gminy Tarnawatka do 2015 roku” w punkcie 2.4 „Cele rozwoju Gminy Tarnawatka”, Cel 3 „Poprawa jakości życia mieszkańców i ochrona walorów przyrodniczych Gminy” dodaje się:

Cel 3.4 „Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych”

Wybrane kierunki działań:

3.4.1. Montaż urządzeń wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych na budynkach użyteczności publicznej

3.4.2. Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego dająca możliwość budowy farmy fotowoltaicznej na terenie Gminy

3.4.3. Udział w projektach zmierzających do montażu na domach mieszkańców instalacji solarnych do podgrzewania wody oraz produkujących energię elektryczną.

VI. W części II Strategii „Strategiczny Plan Rozwoju Gminy Tarnawatka do 2015 roku” w punkcie 2.5 „Procedura monitoringu” w tabeli Podstawowe wskaźniki monitoringu realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Tarnawatka dodaje się:

Cel	Nr wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary
Cel. 3.4. Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych	3.4.1	Ilość zamontowanych urządzeń wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych na budynkach użyteczności publicznej	szt.
	3.4.2	Powierzchnia potencjalnych gruntów z przeznaczeniem na inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii	ha
	3.4.3	Ilość urządzeń zamontowanych na budynkach mieszkańców produkujących energię ze źródeł odnawialnych	szt.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Janusz Najda

**UCHWAŁA NR XVI/109/2012
RADY GMINY TARNAWATKA**

z dnia 20 czerwca 2012 r.

w sprawie: rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem Wójta Gminy Tarnawatka z wykonania budżetu za 2011 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 270 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), Rada Gminy uchwala, co następuje:

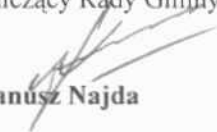
§ 1. Po rozpatrzeniu przedłożonego przez Wójta Gminy sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2011r., zatwierdza się sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2011r.

§ 2. Przekazuje się uchwałę Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Lublinie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Najda